

skaffe Klarhed over, i hvor stort Omfang og under hvilke forskellige Former Løfteeden blev anvendt i det borgerlige Liv. Dette justitsministerielle Lovforslag fra i Fjor er ikke blevet forelagt Rigsdagen igen i Aar. Jeg kender ikke den højtærede Justitsministers Bevæggrunde til ikke at forelægge det. Der synes ikke at kunne hentes nogen Bevæggrund i den Modtagelse, som Lovforslaget i Fjor fik i Landstinget. Den var, saa vidt jeg kan skønne, velvillig nok.

Nu har den ærede Forslagsstiller taget Ordet for dette ny Forslag, som indskrænker sig alene til den Løfteed, der er foreskrevet i Henhold til Grundloven, der altsaa kun omfatter, kan man sige, § 1 i Folketingets tidligere vedtagne Forslag, men ikke beskæftiger sig med Løfteeden, som den hører hjemme i den almindelige Lovgivning. Den ærede Forslagsstiller oplyste ikke, saa vidt jeg hørte, hvorfor han har begrænset sit Forslag saaledes, jeg kunde tænke mig, at han har begrænset det saaledes af Hensyn til det af Justitsministeren i Fjor i Landstinget fremsatte Forslag (*Sveistrup*: Ja.) Ved imidlertid at begrænse sit Forslag til den Løfteed, der hører hjemme i Grundloven, har den ærede Forslagsstiller tillige begrænset sig til at lovgive paa det vanskeligste Felt. Man er fra alle Sider enig om at ville være med til at afskaffe Løfteed i den almindelige borgerlige Lovgivning eller i hvert Fald give den en anden Form. Der er derimod megen Uenighed om, hvorvidt det af principielle Grunde lader sig gøre at afskaffe den Løfteed, som Grundloven kræver i visse Tilfælde. Men videre er der det at bemærke ved det nu foreliggende Forslag, at medens Folketinget sidst vedtog, at der skulde være en ensartet Form for Løfteed, naar den aflægges i Henhold til Grundloven, en ensartet Form, der skulde bruges skriftligt og ens af alle, saa indfører det Forslag, vi nu skulle beskæftige os med, en dobbelt Form for Løfteeden: man kan enten benytte den hidtil brugelige Form eller vælge den ny, som Lovforslaget indeholder, og som fjerner Edens religiøse Baggrund.

Der er noget bagvendt i dette, naar man vil Løfteeden til Livs, at man da begynder som det foreliggende Forslag med det vanskeligste Punkt. Det vilde være naturligt, som den højtærede Minister i Fjor gjorde, at begynde paa det letteste Punkt, der, hvor vi i Grunden alle sammen ere enige, nemlig med Løfteeden i den almindelige borgerlige Lovgivning, og saa

vente med det vanskeligste Punkt, indtil vi have klaret det første. Den ærede Forslagsstiller har imidlertid begyndt paa det vanskeligste Punkt og vælger endda en Form, som dette Ting i sin Tid har vraget. Da man behandlede Forslaget i Samlingen 1904—05, vragede man denne Form for Løfteeden og krævede, at Løfteeden, ogsaa naar den skal aflægges i Henhold til Grundloven, skal have samme Form som ellers, og saaledes vedtoges Forslaget her i dette Ting. Ved at Forslagsstilleren nu vender tilbage til den omtvistede Form, den dobbelte Form, har han, saa vidt jeg kan skønne, gjort Sagens Gang her i Rigsdagen vanskeligere.

Jeg vil sige, at jeg er ganske enig med dem, der ved Sagens tidligere Behandling her i Tinget absolut have talt for at have en ensartet Form for Løfteed i Henhold til Grundloven. Der er neppe nogen, som for Alvor vil kræve at beholde den hidtil værende Løfteed paa religiøs Baggrund, dersom Lovgivningen virkelig fastslaar en ny for alle gyldig Form. Man har ment, at det skulde være det alvorligste, samvittighedsfuldeste og mest religiøse Menneske, der skulde have nogen Betænkelighed ved at give Afkald paa Eden i den gamle Form for at gaa over til den ny uden religiøs Baggrund. Jeg kan ikke tænke mig, at dette skulde blive Tilfældet. Netop for de alvorligste religiøse Mennesker staar Edsafæggelsen vel i alle Tilfælde som noget uhyggeligt, noget, som man under alle Omstændigheder kan have visse Skrupler ved at skride til: dette, at den religionsløse Stat, naar som helst det behager den, kan kalde et kristent Menneske for sig og edsfæste ham ved den levende Gud. Den Grund, der kunde anføres for at beholde den dobbelte Form for Løfteed, Hensynet til alvorlige, religiøse Menneskers Samvittighed, tror jeg ikke har noget at betyde. Jeg er ganske enig med tidligere ærede Talere her i Tinget om, at skulle vi have en ny Form for Løfteed, bør den være ens for alle.

Endvidere forekommer det mig, at det vilde være rigtigst og naturligt, at den ny Form for Løfteeden kom til at svare saa nøje som muligt til den Form for Vidneed og Partsed, som maatte blive indført ved en Reform af Retsplejen. Lige saa sikkert som det i al Almindelighed er uheldigt, at der er forskellige Former for Ed, lige saa sikkert vil det ogsaa være uheldigt at der er en væsentlig forskellig Form for Løfteed, Vidneed og Partsed. Jeg skulde altsaa tro, at det ogsaa af